

LAUSUNTOPYYNTÖPALAUTE 4.6.2025

Hallituksen esitys liikennepalvelulain muuttamisesta

LVM038:00/2024 SÄÄDÖSVALMISTELU Säädösvalmistelu ja kehittäminen valtioneuvostossa

ICABS 24Service (Järvi-Suomen matkailu Oy)
Juhani Reinilehto (Pitkänlinjan taksinkuljettaja/yrittäjä, It-yrittäjä ja taksijärjestelmätoimittaja)

Hankkeen tavoitteena on hallitusohjelmakirjauksen mukaisesti lisätä kuluttajien luottamusta taksiliikenteeseen, edistää taksien saatavuutta, huomioida eri asiakasryhmät koko maassa, tehostaa taksiliikenteen valvontaa sekä kitkeä harmaata taloutta mm. digitaali-neutraalien kustannustehokkaiden järjestelmien avulla.

LAUSUNTO

Yhdymme pääosin lausuntokierrokselle tulleet esitykseen. Haluamme kuitenkin vankkaan kenttäkokemukseen perustuen painottaa alla mainittuja kohtia.

KOULUTUS JA VALVONTA

Kuljettaja- ja yrittäjäkoulutuksen laatuun ja määrään tulee kiinnittää huomiota. Kokeet pitää myös siirtää vastuulliselle viranomaistaholle. Suomen- tai ruotsinkielinen todellinen osaamisvaatimus näyttää olevan epärealistinen huomioiden nykyisin saatavilla oleva kuljettajamateriaali edellyttäen kuitenkin auttavaa suomenkielen osaamista. Toimiala on ajautunut huonon ansainnan johdosta osa-aika- ja halpatyövoima-alaksi.

Ennen niin tehokkaaseen aluekohtaiseen kenttävalvontaan pitää muuttuneessa monikanavaisessa taksitoiminnassa luoda uusi yleinen tarkastus- ja toimintavaltuudet omaava valvonta-/tarkastajamalli.

TAKSI ON OSA JULKISTA LIIKENNETTÄ

Miksi taksiin vaadittaisiin muista liikennemuodoista poiketen hinnanmäärittelyssä aina taksamittari, kun matkan hinta voidaan antaa luotettavasti taksijärjestelmästä etukäteen.

KIINTEÄN TAKSAMITTARIN ASENTAMINEN ON PERUUSTEETON VAATIMUS

Ilmeisesti vaatimuksen esittäjät eivät tiedä että sovelluskyytien lisäksi nykyisin hyväksytty vastaava laite ja järjestelmä tallentaa huomattavasti tarkemmin kaikki ajot hintatietoineen kun perinteinen taksamittari. Tämä esihinnoittelu ja pakollinen tallennus on myös käytössä kadulta otetuissa kyydeissä. Se että kadulta voisi ottaa vain taksamittaritaksin, joka jatkossa olisi perinteisen ison organisaation toimija, veisi kuluttajalta appikyydin kaltaisen hintaedun. ELI KIINTEÄ HINTA ETUKÄTEEN MYÖS KATUKYYDEISSÄ, jos kuljettajalla ei ole taksamittaria. On kuitenkin huomioitava että tällöinkin kaikki tiedot tallentuvat palvelimelle, koska vain sisäänkirjautunut kuljettaja voi antaa järjestelmän laskeman hintatarjouksen, antaa kuitenkin ja ottaa korttimaksuja.

Käytännössä nykyään jokainen asiakas kysyy etukäteen mitä kyyti maksaa johonkin osoitteeseen ja näin tieto hinnasta etukäteen osaltaan poistaa väärinkäytöksiä ja lisää luotettavuutta.

EI TAKSAMITTARI POISTA HUIJAUSTA JA VERONKIERTOJA

Tilaustenvälitys automatisoituu ja uudet mittarijärjestelmät tuottavat enemmän ja tarkempaa dataa entistä halvemmalla. Siksi uskomme määräykset täyttävien edullisten taksijärjestelmien valtaavan alaa sovelluskyytien lisäksi myös taksitolppa- ja katukyydeissä, eli entistä monella tapaa kustannuksia vaativaa taksamittaria ei perinteisessä muodossa aina tarvita, sillä uusissa älypuhelimien perustuvissa järjestelmissä tiedonkeräys ja -tallennus siirtyy puhelimen lisäksi välittömästi myös muuttamattomana palvelimelle

KOKEMUSPOHJAISTA TIETOA TAKSAMITTARIPOHJAISESTA "LAILLISESTA HUIJAUKSESTA"

Asiakas on menossa esim. Helsinki-Vantaan lentokentältä 20 km matkan Helsingin keskustaan. Kyytien kilometri- ja minuuttihinnat on ilmoitettu ikkunahinnastossa muine vaadittuine tietoineen. Asiakas istuu autoon kysymättä hintaa, tai kysyy hintaa, jolloin kuljettaja viittaa lailliseen taksamittariin ja ikkunahinnastoon. Perillä hinta on moninkertainen asiakkaan mieltämään totuttuun hintaan, koska suurin osa asiakkaista ei ole ymmärtänyt mihin lopputulokseen km-, minuutti-, minimihinta- ja lähtömaksumääritteet käytännössä johtavat. Tämä tilanne on arkipäivää Helsingistä Rovaniemelle. Miksi haluaisimme pakolliseksi tällaisen toiminnan mahdollistavan taksamittarin, kun voimme välttää oheiset huijaukset muiden kuljetusmuotojen tapaan osoitteisiin perustuvalla kiinteällä hinnalla ja järjestelmällä. Hinta voi myös vaihdella ja olla kysyntään peruutuva (dynaaminen hinnoittelu), mutta asiakas tietää aina etukäteen mitä palvelu maksaa. Tämä malli ei sulje pois perinteistä taksamittarin käyttöä, vaan mahdollistaa myös uusien luotettavien järjestelmien käytön pienin kustannuksin.

TAKSAMITTARI JA VASTAAVA LAITE HINNAT 1.6.2025 sis. alv 25,5%

- * Taksamittari + maksupääte/tulostin + asennus tarvikkeineen + lisälaitteet n. 2800€.
Käyttökulu/vuosi 845€
- * Kiinteähintajärjestelmä (Oma Android puhelin + maksupääte + tulostin) n. 350€.
Käyttökulu/vuosi 286€

Kumpikin järjestelmä tallentaa määräysten mukaisesti kaikki tapahtumat palvelimelle.

AJO- JA MAKSUTIETOJEN TALLENNUS

Traficomin määräykset täyttävissä järjestelmissä (vastaava laite), kaikki ajot tallentuvat maksutietoineen muuttamattomina kolmannen tahon palvelimelle, jonne viranomaisilla on pääsy. Järjestelmä huomioi myös kaikki taksiautolla ajatut muut ajot. Kun mittarijärjestelmä ei ole käytössä, vaaditaan seuraavan työvuorokirjautumisen yhteydessä erittely/selvitys muille autolla ajetuille kilometreille (huolto-, yksityis-, muu ajo).

UUSIEN TOIMINTAMALLIEN EDUT

Asiakas voi ottaa ennakkohintaperusteisen halvemman kyydin sovellustilauksen tapaan myös kadulta. Järjestelmä antaa osoitetietoihin perustuvan kyytitarjouksen, josta monesti vielä neuvotellaan lopullinen hinta. Menettely tuo selkeyttä ja luotettavuutta rapautuneeseen taksitoimintaan. Menettely tuo myös merkittävää säästöä kummallekin

osapuolelle. Katukyydeissä voidaan turvallisuutta lisätä myös tilaussovellusten tapaan ulkopuoliselle taholle välitettävällä matkanseurannalla

TAKSIEN SAATAVUUS / OSA-AIKATYÖ

Maaseudulla taksien saatavuus on romahtanut. Autot ovat sanktioiden uhalla sidottu yhteiskunnan ajoihin ja muina aikoina kuljettajat siirtyvät lähikaupunkeihin paremman ansainnan toivossa. Isoissa asutuskeskuksissa puolestaan suuri automäärä ja alustatoimijoiden johdosta 1/3- osaan pudonneet kyytihinnot tekevät perinteisillä rakenteilla olevan liiketoiminnan kannattamattomaksi. Yhteiskunta-ajojen ulkopuolella oleva tai osa-aikainen taksinkuljettaja parantaisi toimeentuloaan ja lisäisi osaltaan taksien saatavuutta voidessaan käyttää edullista kiinteähintajärjestelmää.

MITTARI- YM. HISTORIAA

Taksamittarivaatimukset ja määritykset perustuvat vanhaan mittalaitedirektiiviin (mm. matkanmittaus auton pyörästä). Toiminta on Suomessa Kemikaaliviraston valvonnassa. Kriteerit taksamittarissa ovat muiden mittalaitteiden (vaaka ym.) tarkuuteen verrattavia. Nykyisin kuitenkin matkan hinnan määräävä km- ja aikaveloitus on vapaan hinnoittelun johdosta suuresti vaihteleva (1-5 kertainen), jolloin matkanmittauksessa 0,5-1 prosenttiin epätarkkuus on menettänyt merkityksensä. USA onkin nyt hyväksynyt myös matkan mittauksen taksamittarikäytössä GPS-pohjaisesti. Tämä ei ole EU- aluella vielä käytössä. Tuleeko vastaava muutos myös EU-alueelle, vai siirytäänkö alustatalouden myötä kokonaan myös kadulta tulevissa kyydeissä väärinkäytösten ehkäisemiseksi osotteisiin perustuvaan ennakko hintajärjestelmään.

Linkki hyväksyntään:

<https://cdn.ncwm.com/userfiles/files/Certificates/24-053.pdf>

Traficomin määräys (vastaavalaite tai järjestelmä/kiinteä hinta):

<https://www.finlex.fi/api/media/authority-regulation/541738/mainPdf/main.pdf?typeDiscriminator=traficom-transport-road×tamp=2021-05-23T21%3A00%3A00.000Z>

YHTEENVETO

- * Tiukemmat alalle pääsyvaatimukset rajoittaisivat osaltaan ylitarjontaa.
- * Vakiintunut tarkastustoiminta (taksitarkastaja) valvoisi toimintaa ja laitemääräyksiä (tiedonkeräys ym.) sekä poistaisi häiriköt ja väärinkäyttäjät.
- * Ajotarjoukset monesta kanavasta parantavat käyttöastetta, kuitenkin niin että kaikkien kyytien rekisteröinti ja tallennus viedään palvelimelle. Tässä asiassa on paljon puutteita, johon tarkastus ei ole osannut puuttua.
- * Uudet kustannustehokkaat välitys- ja mittarijärjestelmät parantavat toiminnan kannattavuutta ja sitä kautta saatavuutta esim. osa-aikatyössä maaseudulla.
- * Nykyisen muu vastaava laite tai järjestelmän säilyttäminen kiinteähintaisissa matkoissa
- * Mahdollinen alihinnoittelun seuranta (Kilpailuviraston määrittelemä saalistushinnoittelu) ja yhteiskunnan ajojen tarjouskilpailuissa kannattavuuden alittavien tarjousten seuranta ja hylkääminen.